

Protocol dalla radunanza communal digl cumegn da Surses digls 14 da december 2020 (nr. 04-2020)

Li ed oura Sala Grava a Savognin, allas 20.00
Preschaints: 33 votantas e votants
Parsoura: Leo Thomann, mastral
Actuar: Beat Jenal, canzlist

1. Bavagnaint ed elecziun digls dombravouschs

Igl mastral Leo Thomann benevainta las pacas persungas preschaintas alla radunanza da chesta seira. Perveia dalla pandemia digl coronavirus vegia la suprastanza decida aint igl rom digl concept da protecziun da far obligatoric da purtar la mascrigna da protecziun durant l'antiera radunanza communal. Pinavant dilucidescha igl mastral da moda curta pertge tgi la suprastanza vegia decida da betg sottametter igls affars an tavla all'urna, scu chegl tgi fiss pussebel, sot tschertas cundiziuns, alla basa dall'ordinaziun d'autorisaziun per igls cumegns sen basa digl dretg d'urgenza. Siva ena curta instrucziun davart igl concept da protecziun cunter igl coronavirus e las infurmaziuns generalas davart igl adiever digl lungatg e la practica da rediger e publitgier igl protocol dalla radunanza communal, constatescha igl mastral tgi la radunanza communal odierna seia neida convocada conform alla constituziun, uscheia tgi ella seia cumpetenta da decider.

Cunter la glista da tractandas na vignan fatgas nignas objecziuns, uscheia tgi chella vala scu approvada.

Scu dombravouschs vignan proponias ed eligias cun gronda pluralitad Sven Thomann e Pauli Dosch.

2. Preventiv 2021

Siva ena curta introducziun digl mastral preschainta igl nov manader da finanzas igl preventiv 2020.

a) Preventiv digl chint economic

Da maniera curta preschainta Daniel Fitzi, igl manader da finanzas, gl'amprem igl preventiv digl chint economic cun commentar chellas expensas ed antradas tgi divergeschan fitg digl preventiv 2020. Tar antradas da 32'523'250.00 francs ed expensas da 32'489'250.00 francs prevei igl preventiv en surple d'antradas da 34'000 francs tar en'atgna finanziaziun da fr. 1'536'300.00. Igl preventiv seia nia fatg sen la basa digl actual pe da taglia da 100% dalla taglia cantunala simpla, precisescha igl manader da finanzas.

b) Preventiv digl chint d'investiziun

Igl manader da finanzas preschainta igls projects d'investiziun tgi èn planisos igl 2021. Igl preventiv prevei investiziuns nettas da fr. 8'777'150.00. Cumpigleidas ainten chellas investiziuns seian er las contribuziuns da promoziun gio concedidas pi bod da fr. 725'000.00, vign preciso. Pinavant daclera igl manader da finanzas tg'igls projects tgi surpassan fr. 200'000 vegian da neir sottamess da moda separada alla radunanza communal per approvaziun e deliberaziun digl credit correspondent. Percheigl seian chels projects tgi surpassan igl import da fr. 200'000.00 marcos aint igl preventiv cun ena schinumada clausula da bloccada.

c) Plan da finanzas 2022-2025

Alla fegn vign anc preschento igl plan da finanzas e d'investiziuns 2022-2025. Chel vala scu instrumaint da labour per la suprastanza e seia cotras er betg liont, daclera igl manader da finanzas. El vigna perchegl er angal purto per cunaschientscha alla radunanza communal, sainza tg'igl suveran possa votar an tgossa.

Alla fegn dallas explicaziuns davart igl preventiv 2021 ed igl plan da finanzas e d'investiziuns vign daverta la discussiun.

En votant fò ena dumonda davart igl santieri a Beiva ed ena constataziun davart las cefras dallas pernottaziuns tgi èn eidas anavos per 39% an nossa destinaziun da vacanzas! Chegl seia prest betg pussebel ed el intimescha perchegl da controllar duple tgi las pernottaziuns vignan propi annunztgeidas agl cumegn. Cò geian a perder blers daners agl cumegn, dat igl votant da pansar.

La dumonda d'ena votanta davart igls fr. 100'000.00 tgi èn risguardos aint igl conto 3290.3149 (promoziun da cultura / mantignamaint ulteriouras valours an naturalias) so betg neir raspundeida. Perchegl peglia igl manader da finanzas ancunter la dumonda e vign ad infurmar la votanta tge tgi è integro ainten chella expensa. Cun chel ager è la votanta ancletga.

Resultat dalla votaziun:

Sen proposta dalla suprastanza approvescha la radunanza communal

- a) cun 29 vouschs e sainza cuntervouch igl preventiv digl chint economic 2021, scu sottamess dalla suprastanza communal;
- b) cun 30 vouschs e sainza cuntervouch igl preventiv digl chint d'investiziun 2021, scu sottamess dalla suprastanza communal.

3. Fixaziun digl pe da taglia communal pigl onn 2021

Scu mintg'onn stò la radunanza communal fixar igl pe da taglia communal per la taglia d'antrada e per la taglia da facultad. Siva dalla fusiun seia anfignen ossa adegna nia applitgia igl pe da taglia da 100% dalla taglia cantunala simpla, daclera igl mastral. An consideraziun dallas grondas investiziuns d'exequir igls proxims onns e l'intschertezza dallas consequenzas dalla pandemia da corona sen l'economia ed an chel senn er sen las finanzas communalas, seia tar l'elaboraziun digl preventiv 2021 puspe nia calculo cun en pe da taglia da 100% dalla taglia cantunala simpla. La suprastanza propona damai da mantigneir igl pe da taglia actual er per igl 2021, terminescha igl mastral las sias explicaziuns. Siva derva el la discussiun.

La votanta Karin Hersche da Savognin, tgi dumonda tg'igl sies votum vigna menziuno aint igl protocol cun nom, constatescha tg'igls davos onns seia igl preventiv adegna nia fatg cun igl pe da taglia da 100% dalla taglia cantunala simpla, schibagn tg'ins vegia siva dalla fusiun adegna musso or rendachints cun fitg bungs resultats. Cun fitg pacas excepziuns vegian igls votants e las votantas sustignia adegna tot igls projects d'investiziun, malgro tgi la gronda part dalla populaziun paia siva dalla fusiun p.ex. duple taxas per las ovras communalas e duple taglia d'immobiglias. Perchegl seia ossa nia igl mument da dar anavos ensatge alla populaziun. La votanta fò perchegl la proposta da redutgier igl pe da taglia per la taglia d'antrada e per la taglia da facultad per 10% sen 90% dalla taglia cantunala simpla. E chegl gist perveia dallas grondas restricziuns tg'igl coronavirus caschungia e per tigneir ad ot la disciplina da budget tar la suprastanza communal.

Igl mastral peglia ancunter la proposta e precisescha igls muteivs pertge tgi la suprastanza ò renunztgia da sbassar igl pe da taglia. El appellescha allas votantas ed agls votants da betg anc midar igl pe da taglia. El è pero d'accord tgi seia da preveir ena reducziun digl pe da taglia per igl onn 2022, schi igl rendachint 2020 vess puspe da mussar or en resultat schi bung scu igls davos onns.

Oters votums vignan betg fatgs.

Resultat dalla votaziun:

Igl mastral metta an votaziun gl'amprem la proposta dalla suprastanza communal per star tar igl pe da taglia communal da 100% dalla taglia cantunala simpla. Chella proposta survign 27 vouchs.

La proposta da Karin Hersche da redutgier igl pe da taglia communal sen 90% dalla taglia cantunala simpla survign 5 vouchs. Uscheia vala la proposta dalla suprastanza communal scu acceptada, vot deir igl pe da taglia communal per igl 2021 vign fixo sen 100% dalla taglia cantunala simpla.

4. Project d'investiziun «sanaziun digl reservuar a Sur»: dumonda per credit d'object da fr. 1'340'000.00

Igl mastral daclera tgi la vischnanca da Sur posseda en agen provedimaint d'ava da beber. Las tschaffadas dalla funtanga cugls tumbigns da funtanga appartenents, respectiv reservuars, sa cattan sen l'Alp Flex. L'ava tschaffada vign manada aint igl reservuar sur vischnanca sur en conduct da funtangas cun divers tumbigns per redutgier la pressiuin. Davent digl reservuar magna ena lengia da pressiuin aval ed alimainta la reit digl provedimaint d'ava da beber ed igl indrez da hidrants an vischnanca. Igl edifezi existent digl reservuar seia nia construa igl 1935 e corresponda betg ple allas preteisas odiernas d'en provedimaint dad ava da beber. Percheigl seia ena sanaziun urgenta e necessaria, constatescha igl mastral. El daclera er igls detagls digl project elaboro.

Igls costs totals montan tenor stema ad 1.34 milliuns francs (incl. TPV). Digl Uffezi federal d'agricultura (UFAG), digl Uffezi per la nateira ed igl ambiaint digl Grischun (UNA) e dalla Sieranza da bietgs digl Grischun (AEG), pò neir chinto cun contribuziuns da total da 0.73 milliuns francs. Uscheia restan agl cumegn costs nets da 0.61 milliuns francs, daclera igl mastal.

Alla dumonda d'en votant, schi seia er nia pondero da produtgier forza electrica cun igl nov implant, so igl mastral infurmar tgi las lengias fissan fatgas per tatger ena turbina. Pigl mument seiigl pero betg previa da turbinar l'ava per produtgier forza electrica.

Otras dumondas vignan betg fatgas.

Resultat dalla votaziun:

Sen proposta dalla suprastanza decida la radunanza communal cun 32 vouchs e sainza cuntervouch d'approvar igl credit da fr. 1'340'000.00 per la sanaziun digl reservuar a Sur. La suprastanza vign incumbensada a madem taimp cun l'execuziun.

5. Project d'investiziun «sanaziun dalla veia naziunala e passape a Rona (etappa Mulegn)»: dumonda per credit d'object da fr. 290'000.00

Igl mastral infurmescha tg'igl Uffezi da construcziun bassa digl Grischun vegia sano igls davos onns dad ena vart la veia cantunala an vischnanca da Rona inclus la punt agl Ragn digl Plaz, scu er sano e schlargea dall'otra vart an etappas igl toc actual dalla veia «Bovas da Rona», per satisfar agl traffic tgi crescha ad en crescher. Ansemen cun las sanaziuns vegia igl cumegn er sano mintgamai las lengias dallas ovras communalas. I resta ossa anc igl toc damez davent dalla part da vischnanca a Mulegn anfignen tar la punt dasper igl Ragn digl Plaz. Chella part vigna sanada igl 2021. Cunchegl tgi la veia cantunala è neida classiftgeida da nov scu veia naziunala, schea la competenza per l'execuziun dallas lavours ossa tar igl Uffezi federal da veias (UVIAS/ASTRA). Las lavours vignan exequeidas digl Uffezi da construcziun bassa digl Grischun per incumbensa digl UVIAS.

An connex cun chellas lavours vigna igl cumegn a sanar las lengias dallas ovras communalas e per part er a las optimar. Per muteivs da siertad vigna ultra da chegl er fatg da nov en passape

anfignen tar la part dalla vischnanca a Mulegn, daclera igl mastral. Chegl vigna giavischia digls residents e possessours pertutgias gio siva da blers onns.

Igls costs tgi pertotgan la part dallas lavours digl cumegn montan tenor stema a fr. 290'000.00 (veia/passape: fr. 170'000.00; provedimaint d'ava: fr. 60'000.00; dismessa ava persa: fr. 15'000.00; ovra electrica: fr. 45'000.00).

Dalla discussiun na vign betg fatg adiever.

Resultat dalla votaziun:

Sen proposta dalla suprastanza decida la radunanza communal cun 31 vuschs e nigna cuntervusch d'approvar igl credit da fr. 290'000.00 per la construcziun digl passape a Rona e la sanaziun dallas ovras communalas an connex cun la sanaziun dalla veia naziunala. La suprastanza vign incumbensada igl madem mument cun l'execuziun.

6. Project d'investiziun "sanaziun Veia Dual" a Riom (1. etappa): dumonda per credit d'object da fr. 620'000.00

La Veia Dual a Riom seia fitg mal an rap ed i seia propi urgent e necessari da sanar la veia, daclera igl mastral. Igl madem mument vignan er sanadas las lengias existentas dallas ovras communalas.

Igls costs da sanar la veia scu previa montan a fr. 620'000.00 (veia: fr. 345'000.00; provedimaint d'ava: fr. 135'000.00; dismessa d'ava persa: fr. 45'000.00; ovra electrica: fr. 95'000.00).

Dalla discussiun vign betg fatg adiever, resp. i vign fatg angal ena dumonda d'ancligientscha davart igl toc dalla veia tgi duess neir sano.

Resultat dalla votaziun:

Sen proposta dalla suprastanza decida la radunanza communal cun 32 vuschs e sainza cuntervusch d'approvar igl credit da fr. 620'000.00 per sanar la Veia Dual a Riom. A madem mument vign la suprastanza incumbensada cun l'execuziun.

7. Project d'investiziun «surpiglier e sanar Veia Segantini a Savognin»: dumonda per credit d'object da fr. 250'000.00

Igl mastral orientescha tgi la Veia Segantini sa catta anc an possess privat. Savens vigna chella veia pero utilisada dalla communitad. Per tala raschung vegia igl cumegn er decida gio avant divers onns da surpiglier l'incumbensa da rumager la neiv. Per migliorar chesta situaziun malcuntantevla eneda per adegna, vegia igl cumegn fatg la proposta agls possessours dalla veia da la surpiglier. Igls possessours seian pronts da surdar la veia sainza costs agl cumegn.

La veia seia fitg mal an rap ed ena sanaziun seia stringentamaintg basignevla, daclera igl mastral. Ansemen cun la veia vignan er sanadas las lengias dallas ovras communalas.

Igls costs dallas lavours preveidas montan tenor ena stema a fr. 250'000.00 (veia: fr. 115'000.00; provedimaint d'ava: fr. 60'000.00; dismessa d'ava persa: fr. 25'000.00; ovra electrica: fr. 50'000.00).

Alla suletta dumonda or dalla radunanza communal rasponda igl mastral tgi per igl mument ins vegia betg pondero da sarar la veia agl traffic, malgro la sbuccada privlousa aint igl Stradung. Ins peglia pero ancunter l'intimizaziun er an connex cun la dumonda d'introduceir tempo 30 sen igl Stradung a Savognin.

Resultat dalla votaziun:

Sen proposta dalla suprastanza decida la radunanza communal a cun 32 vuschs e nigna cuntervusch d'approvar igl credit da fr. 250'000.00 per sanar la Veia Segantini a Savognin. Igl madem mument vign la suprastanza incumbensada cun l'execuziun.

8. Project d'investiziun «sanaziun digl bietg polivalent Grava a Savognin»: dumonda per credit d'object da fr. 280'000.00

Igl mastral daclera tg'igl bietg polivalent Grava cun l'abitaziun digl pedel a Savognin seia nia construia la mesadad digls onns otganta. Igl bietg seia anc an en bung stadi da construcziun. Per tg'el corresponda er an futur allas preteisas actualas viglia la suprastanza far diversas lavours da mantignamaint e sanaziun, numnadamaintg:

- sanar las fanestras dall'abitaziun digl pedel	fr.	25'000.00
- sanar las fanestras Sala Grava	fr.	70'000.00
- sanar la tecnica da scena Sala Grava	fr.	90'000.00
- sanar las gardarobas e duschas dalla sala da gimnastica	fr.	75'000.00
- direcziun dallas lavours/divers/reserva	fr.	<u>20'000.00</u>
Total	fr.	280'000.00

Chellas lavours possan neir exequeidas independentamaintg dalla decisiun pendent davart la renovaziun dalla tgesa da scola primara a Grava resp. construcziun d'ena nova tgesa da scola a Savognin, precisascha igl mastral.

Sen dumonda d'en votant schi seia pussebel da survagneir contribuziuns per la sanaziun dallas fanestras, rasponda igl mastral tg'ins vegia betg anc sclaria chella dumonda, ins vigna pero anc a far chegl.

Otras dumondas vignan betg fatgas.

Resultat dalla votaziun:

Sen proposta dalla suprastanza decida la radunanza communal a cun 32 vuschs e nigna cuntervusch d'approvar igl credit da fr. 280'000.00 per sanar igl bietg polivalent Grava a Savognin. Igl madem mument vign la suprastanza incumbensada cun l'execuziun.

9. Project d'investiziun «renovaziun dallas cumbinaziuns d'apparats da colliamaint da tensiun bassa e digl sistem da direcziun digls process»: dumonda per credit d'object da fr. 1'100'000.00

La serenera Sotgôt ainten la zona d'industreia Gravas a Cunter è neida construeida igl onn 1974. Ainten chel stabilimaint vignan tractadas tot las avas persas da Rona angru anfignen Salouf inclusivamaintg tot las culegnas da vacanzas, orientescha igl mastral. En'amprema sanaziun/optimizaziun seia neida fatga igls onns 1989/90 ed ena sagonda pi gronda igls onns 2004 anfignen 2007.

La SPS installada (regulaziun cun accumulatoirs programmabels) e cumponentas electricas digl implant seian pitost viglias e seian per part gio neidas installadas igl mument dalla construcziun dalla serenera. Per part seiigl er betg ple pussebel da survagneir tocca da reserva. Cun aveir adegna puspe incaps ed interrupziuns dallas regulaziuns, seiigl taimp da renovar tot chellas installaziuns. Las maseiras seian basignevas per sierar la valour digl stabilimaint, per manar igl implant da moda sieira ed economica ed er per saveir garanteir las cundiziuns d'inducziun tenor l'ordinaziun davart la protecziun dallas avas, daclera igl mastral.

Igl mastral daclera igls detagls technics dallas lavours tgi èn preveidas da realisar cun igl project an tavla. Igl costs totals per la sanaziun e renovaziun montan tenor ena stema a

fr. 1'100'000.00. Las lavours vignan fatgas an dus etappas (fr. 600'000.00 igl onn 2021 e fr. 500'000.00 igl onn 2022).

Dalla discussiun na vign betg fatg adiever.

Resultat dalla votaziun:

Sen proposta dalla suprastanza decida la radunanza communal cun 31 vuschs e nigna cuntervusch d'approvar igl credit da fr. 1'100'000.00 per sanar e renovar la serenera Sotgôt, scu menziuno soura. Igl madem mument vign la suprastanza incumbensada cun l'execuziun.

10. Fixaziun dallas quotas per la vendita d'immobiglias ad esters pigl onn 2021

Igl mastral infurmescha tgi tenor lescha federala pertutgont igl aquist d'immobiglias antras esters (LAIE) vegian igls cumegn mintg'onn da fixar las quotas correspondentas. Pigl noss cumegn seian chellas stadas siva dalla fusiun scu suonda:

- quota per la vendita tar surbiageidas cumpletas: 100%
- objects singuls da vendaders svizzers: ea
- vendita da sagondas abitaziuns (dad esters ad esters): ea

Dalla discussiun na vign betg fatg adiever.

Resultat dalla votaziun:

Sen proposta dalla suprastanza decida la radunanza communal cun 31 vuschs e nigna cuntervusch da mantigneir las quotas actualas er pigl onn 2021.

11. Diversas infurmaziuns

Igl mastral infurmescha

- davart igl concept da protecziun covid-19 necessari per pudeir darveir la staschung d'anviern.
- tgi la proxima radunanza communal vigna salvada igls 25-01-2021, cun la tractanda principala «renovar igl contract da parc digl Parc Ela 2022-2031.

Suprasant Adrian Ballat infurmescha davart la retschertga online concernent igl concept directiv pigl noss cumegn tgi è neida activada igls 11 da december e cozza anfigen igls 17-01-2021. El appellescha alla populaziun da profitar dalla caschung e da cumplettar chella retschertga.

12. Varia

Madleine Lienhard sa mossa fitg desillusionada tgi schi pacas votantas e votants èn oz preschaints. Forsa per tema digl coronavirus, forsa per otras raschungs. Radond 180 persungas vegian inoltro ena petiziun cun la dumonda da betg manar tras ena radunanza communal mabagn da sottometter igls affars agl cumegn d'urna. La suprastanza vegia betg piglia serious chella petiziun. Ella fetscha percheigl adiever d'art. 22 dalla constituiun digl cumegn per inoltrar ena moziun cun la dumonda tgi tot las votaziuns vignan manadas tras all'urna, schi dei tgi igl priivel digl coronavirus exista.

Igl mastral peglia ancunter la moziun e daclera tgi chella niro tractandada an egna dallas proximas radunanzas communalas. El precisascha pero tgi chella moziun vala angal schi dei tgi l'ordinaziun d'autorisaziun per igls cumegn sen basa digl dretg d'urgenza seia an vigour. Siva vegian igls affars an mintga cass da neir sottomess puspe tenor constituiun digl cumegn da Surses alla radunanza communal.

Cuncheigl tgi suondan nigns oters votums sera igl mastral allas 22.10 la radunanza communal cun giavischier a tots belas festas da Nadal ed en bung arrivo a tgesa.

Tinizong, igls

Igl mastral:

Igl actuar:

Leo Thomann

Beat Jenal